

JEAN PIAGET

RAZVOJNE STOPNJE

Zaznavnogiibalna stopnja (od rojstva do 2 leta)

Razumevanje sveta preko gibalnih in zaznavnih dejavnosti, ki jih otrok izvaja na predmetih, svojem lastnem telesu, drugih osebah

Razvoj poteka v 6 podstopnjah

Za pridobivanje informacij o okolju otroci usklajujejo senzorne percepcije in motorične sposobnosti

Otrok je z manipuliranjem s predmeti v interakciji z okoljem

Predoperativna stopnja (2 - 6/7 let)

Gre za razvoj in rabo simbolov (geste, besede, odloženo posnemanje, igra, risanje)

Egocentrična komunikacija

Otrok pri nalogah kot so konzervacija, senacija in razredna inkluzija razmišlja na osnovi ene vizualne dimenzije

Akcije so ponotranjene kot mentalne operacije

Otrok lahko razmišlja o enostavnih problemih, v katerih je pomembna samo ena značilnost

Na sklepanje in razmišljanje v veliki meri vpliva percepcija, zaznavanje

Konkretno-operativna stopnja (6/7 - 11/12 let)

Otrok razvije logične strukture, ki mu na ravni miselnih operacij omogočajo reševanje nalog, kot so konzervacija, razredna inkluzija, razumevanje pojmov časa in prostora

Otrok oz. mladostnik lahko razmišlja o problemih, v katerih sta pomembni dve ali več značilnosti

Logično mišljenje se nanaša samo na predmete ter akcije, ki so konkretni in realni

Otrok še ni sposoben abstraktnega mišljenja in sklepanja na osnovi domnev, ampak samo na podlagi konkretnega

Formalno-operativna (oz. formalno-logična) stopnja (od 11/12 let naprej)

Miselne operacije niso več omejene s konkretnimi predmeti

Mladostnik razmišlja abstraktno in hipotetično v kontekstu jezikovnega in logičnega sistema

Logično sklepanje; abstraktno mišljenje

Sklepanje na osnovi domnev in ne le konkretno vidnega

Značilno naj bi bilo tudi za odraslost (danes vemo, da je za odraslost značilno postformalno mišljenje - glej predavanje o odraslosti)

Dvom v tako jasno ločene stopnje

Kognitivni razvoj ne poteka samo v eni, jasni smeri progresivnosti, ampak se otroci poslužujejo različnih stopenj mišljenja v odvisnosti od situacije

Otrokovi kognitivni procesi so tesno povezani s specifično vsebino

Kritike formalno-logičnega mišljenja: takšno pojmovanje je preozko; obstaja še ena stopnja, t.i. post-formalno mišljenje, značilno za odraslost

3 MISELNE FUNKCIJE

1 MISELNA ORGANIZACIJA

Je tendenca k oblikovanju vse bolj kompleksne kognitivne strukture, to pomeni sistemov vedenja ali načinov mišljenja, ki vključujejo vse bolj natančne slike realnosti

Razvoj: spreminjanje specifičnih psiholoških struktur = sheme

Shema = organiziran vzorec vedenja, ki ga posameznik uporablja za razmišljanje o nečem in delovanju, reagiranju v situaciji

Sheme se pojavijo kot vzorec motoričnih akcij, ki pa se z razvojem ponotranjijo ter spremenijo v mentalne operacije

Na vsaki razvojni stopnji so pokazatelji inteligentnosti vedenja, ki se med seboj kvalitativno razlikujejo

Skozi razvoj sheme postajajo vse bolj razvite in diferencirane (ločijo se glede na namembnost)

2 ADAPTACIJA

Sheme se tekom razvoja spreminjajo zaradi intelektualne funkcije imenovane adaptacija

Adaptacija je Piagetov izraz za to, kako otroci ravnajo z novimi informacijami v luči tega, kar že znajo

Adaptacija = proces oblikovanja shem, ki poteka v interakciji z okoljem

Sestavljata jo dva nasprotna si procesa

asimilacija

= proces vključevanja zunanjih elementov v strukture organizma

zunanje okolje interpretiramo v skladu s shemami, ki so se že razvile

vključevanje novih informacij v obstoječe kognitivne strukture oz. sheme

akomodacija

asimilaciji nasproten proces

= prilagajanje že obstoječih shem oziroma spoznavnih struktur novim informacijam

obstoječe sheme spremenimo, oblikujemo nove ali jih kako drugače prilagodimo, če z njimi ne moremo ustrezno interpretirati informacij iz okolja

Asimilacija in akomodacija sta dva ločena procesa, ki vedno delujeta skupaj

Ob vsaki interakciji z okoljem informacije interpretiramo v skladu z obstoječimi strukturami ter sheme do določene mere prilagodimo informaciji

3 EKVILIBRACIJA

Interakcijo med asimilacijo in akomodacijo Piaget imenuje uravnoteževanje oz. ekvilibracija

Proces akomodacije povzroči spremembo in prilagajanje spoznavnih struktur - to posamezniku omogoči pridobivanje informacij na drugačnem kvalitativnem nivoju

Pridobivanje kvalitativno drugačnih informacij omogoča prehajanje med razvojnimi stadiji

Razvoj poteka po stadijih, ki so univerzalni in si sledijo v univerzalnem vrstnem redu

Predhodni stadij je pogoj in priprava za oblikovanje naslednjega

Prehod na naslednji stadij pomeni kvalitativno predruženje spoznavnih struktur, to posamezniku omogoča boljše razumevanje okolja

KRITIKE